

STUDENTNUMMER: 2095488

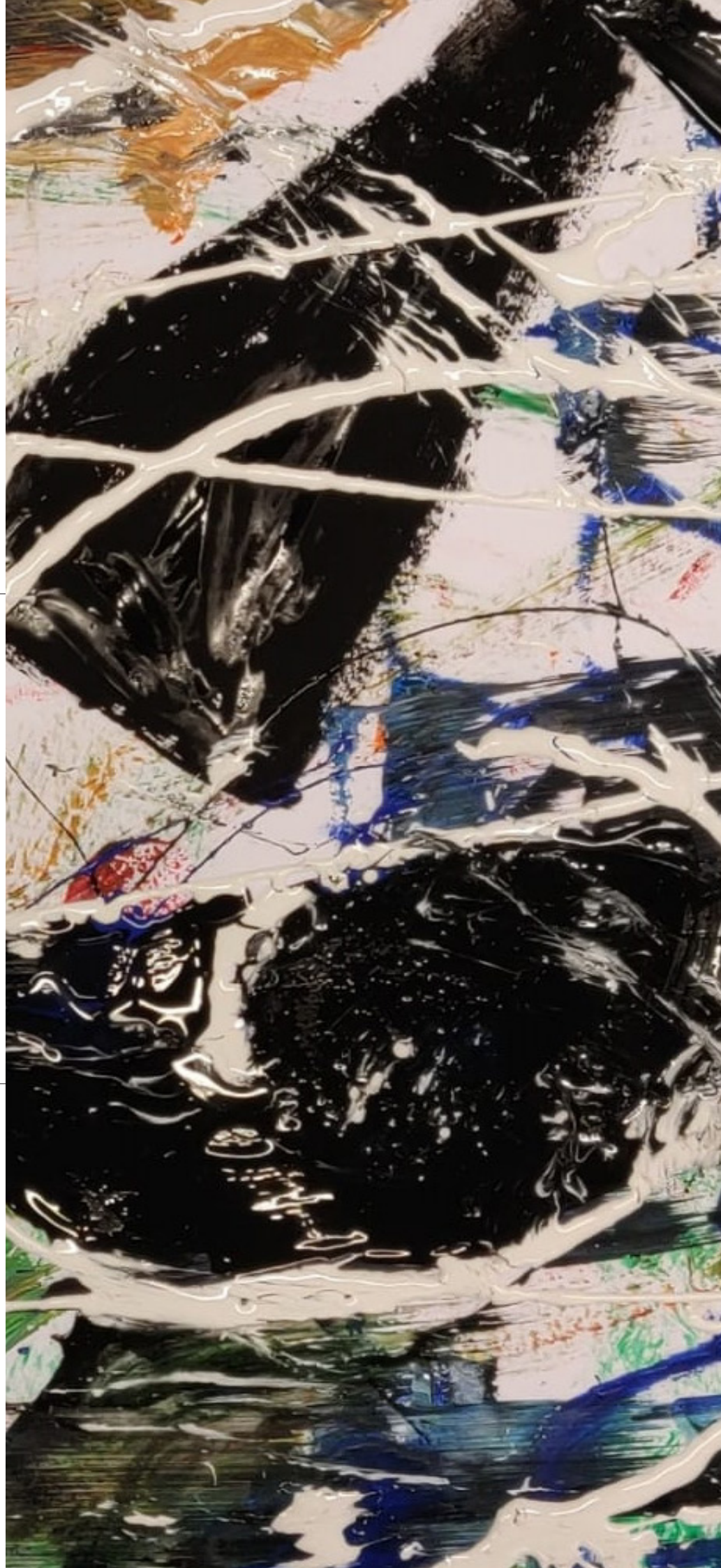
NAAM: SANDER VAN DEN BRINK

LEESWIJZER VRIJJE RUIMTE

VRIJJE RUIMTE
FONTYS MASTER KUNTEDUCATIE
& PORTFOLIO FONTYS MASTER KUNSEDUCTIE

WAT IS MIJN INGANG IN BEELDENDE KUNST?

REFLECTIE OP DE MASTER KUNSTEDUCATIE

REFLECTIEPORTFOLIO

VRIJE RUIMTE - LEESWIJZER

Alvorens ik dieper inga op de reflectie zal ik hieronder weergeven welke elementen ik heb uitgevoerd die vallen onder de vrije studieruimte. Dit kan worden gebruikt om door de volledigheid van mijn portfolio van MKE te navigeren. Ondanks dat ik MKE1 wel vermeld ga ik vooral in op de elementen uit MKE2. Onderstaande illustratie is een routekaart (via hyperlinks) voor de verantwoording (mocht er een wachtwoord nodig zijn, dan is dat: MATilburg). De groene delen hebben betrekking op de vrije studieruimte. De volledige documenten zijn niet binnen twintig minuten te lezen. Wanneer dit wenselijk is adviseer ik eerst dit reflectieportfolio voor verantwoording te lezen. In dit portfolio wordt naar bijlagen verwezen die meer verdiepende inzichten duiden. Deze bijlagen (bijlage 1, 2, 3 en bijlage 4) zijn ook toegevoegd in dit document. Hierin wordt bijvoorbeeld uitgebreid gereflecteerd op de indicatoren passend bij de master kunsteducatie, maar ook op het proces binnen de vrije studieruimte.

WALNOOT 9

De reflectie keek omhoog
vanuit het water door de kringen heen.
'Hoe veel was we meneer Walnoot eigenlijk gegroeid dit jaar?'
Vroeg de reflectie vanuit de diepte aan het hart, het hoofd, de handen.

Meneer Walnoot antwoorde: 'hoeveel?'
En hij gooide weer een steen het water in.
Tel de kringen sprak hij tot zijn evenbeeld.
Maar vroeg meneer Walnoot terug:
'Is 'hoe veel' wel legitiem?'

Meneer Walnoot plukte een blad van de boom.
Gooide vervolgens een grote eikel het water in
en sprong van de tak op een blad het water op.
Surfend op de kringen in het water die waren ontstaan door de eikel
schreeuwde hij in zichzelf: 'hoe ver, ben ik eigenlijk gegroeid dit jaar?'

Zo surfde de Walnoot naar Dendermonde, Oestgeest, de Kwakel
en terug naar huis.

Eerst zal ik reflecteren op de meetme@-avond die wij (medestudenten en ik) georganiseerd hebben en ik daarna zal reflecteren op de vrije studieruimte. Alvorens ik reflecteer zal ik inzicht geven in wat ik heb gedaan.

Wat en wanneer

Voor Meetme@ heb ik met vier medestudenten een avond over gamification georganiseerd en de andere avonden als deelnemer geparticipeerd. Op beiden heb ik gereflecteerd (bijlage 3). Voor de overige vrije studieruimte ben ik een persoonlijk onderzoek gestart naar wanneer een museumbezoek voor mij betekenisvol kan zijn. Gedurende dit onderzoek verschoof dit naar de vraag waarom ik mij lastiger kan verhouden tot 2d-objecten dan tot 3d-objecten of andere kunstdisciplines. Weer later bleek de vraag specifiek te liggen: de symboliek die schuil gaat achter bepaalde elementen op schilderijen plaatste uiteindelijk blokkades om het voor mij toegankelijk te maken. Wat was er nodig om die symboliek geen belemmering te laten vormen? En hoe kan ik connectie maken met plat werk? Deze inzichten heb ik verwerkt in bijlage 4.

In bijlage 2 is mijn urenverantwoording te lezen, tevens benoem ik hierop nog een kritische kanttekening in mijn voorwoord (bijlage 4) van de beschrijving van de vrije studieruimte. In datzelfde document heb ik het proces van mijn vrije ruimte vastgelegd en hierop gereflecteerd. In dit document is ook een uitgebreide reflectie op de indicatoren te vinden, deze is hier ook apart toegevoegd en te vinden in bijlage 1.

MeetME@MKE

Ik zal nu eerst ingaan op de reflectie op de MeetME@-avond.

Op basis van bijlage 3 (reflectie, verantwoording en verslaglegging) die ik schreef over MeetME@ stel ik de volgende beknopte reflectie op.

Er was sprake van een actueel onderwerp (gamification. Dat het onderwerp actueel was merkte ik overigens ook aan mijn museumbezoeken) waarop we zelf en aan de hand expert Bruno Setola dieper zijn ingegaan. De connectie met educatie was vooral voelbaar, de connectie met de kunst had scherper gekund. Echter, ik merkte dat de connectie met kunsteducatie aanwezig was. In veel van mijn museumbezoeken zag ik vormen en elementen van gamification terugkomen. Persoonlijk vind ik het niet erg dat de kunst minder aanwezig was, omdat ik denk dat deze verbinding ook zelfstandig te maken is. Daarnaast vind ik de educatie (met name de didactische aspecten) soms onderbelicht in het MKE-programma en daarmee vond ik het een welkome toevoeging. In het programma heb ik persoonlijk bijgedragen aan de didactische opbouw en die keuzes ook kunnen toelichten aan de medestudenten. Daarnaast hebben we als groep ervoor gekozen om de avond te promoten. De groep heeft, omwille van de beknopte voorbereidingstijd, ook ervoor gekozen om iedereen in zijn kracht te zetten. Hierdoor ontstond de grootste kwaliteit die op de korte termijn haalbaar was. Ikzelf heb dus mijn didactische kennis ingezet, mijn netwerkvaardigheden om een spreker te benaderen en mijn docent- en presentatievaardigheden om de avond aan elkaar te verbinden. Daarnaast was ik organisatorisch verantwoordelijk voor de draaiboek en de tijdsplanning op de avond. Zowel uitvoerend als inhoudelijk is het een geslaagde avond geweest, kijkend naar de feedback van de medestudenten en docenten op de avond aanwezig. De avond heeft mij als kunsteducator nieuwe inzichten gegeven over gamification en de verschillende benaderingen hiervan, hierop en hierover.

Overige vrije ruimte

Ik heb met plezier aan de vrije studieruimte gewerkt, wat uiteindelijk ook een doel was in dit jaar van afstuderen. Door een persoonlijk onderzoek te doen ben ik nieuwe aspecten in de beeldende kunst gaan waarden en heb ik ontdekt waarom het voor mij complex is om mij te verhouden tegenover schilderijen waarin veel symboliek is toegepast die niet bekend is in de huidige tijd of bij mij. Ook ben ik door een schilderij vanaf de zijkant te bekijken en mij te verdiepen in mogelijke teken- en schildertechnieken, door erover te lezen en zelf te experimenteren nieuwe mogelijkheden gaan ontdekken om deuren tot de beeldende kunst te openen. Ik kan dus op meerdere manieren voor mij relevante ingangen in werk vinden. Ik merkte dat ik dat wilde en belangrijk vond, zeker na het lezen van *The art of relevance* (Simon, 2016). Nu deuren geopend zijn voor mijzelf, is een volgende stap om deze geopende deuren bij andere te openen of de inzichten te gebruiken in mijn toekomstige onderwijsrollen om anderen te inspireren.

Op kleine schaal ben ik dit al van plan op mijn toekomstige werkplek in het VSO waar ik de collega's kennis wil laten maken met *Visual Thinking Strategies* (Yenawine, 2020). Voor mezelf wil ik dit persoonlijke onderzoek voortzetten door kunstwerken of de symboliek ervan op te zoeken, dan wel de werkwijze om tot het werk te komen. Ik heb gemerkt dat door bronnen (Carr-Gomm, 2011; De Ruiter, 2021) over beeldende werken te bestuderen ik die werken op meerdere manieren kan benaderen, maar zelfs zo nu en dan de transfer naar andere werken weer te maken. Dit merkte ik vooral tijdens het bezoek aan Krölller-Muller (2 mei 2022) waarbij ik informatie uit de beluisterde podcast (Van Balen & Veldhuizen, 2020-2021) gebruikte om werk te duiden, te beschouwen en uitleg over te geven. In dit bezoek kwam eigenlijk mijn vraagstuk en het antwoord van de persoonlijke ruimte samen. Ik kon connectie maken met de beeldende werken. Tegelijkertijd merkte ik tijdens dit bezoek ook dat ik het duiden van symboliek en dan vooral het niet hebben van de parate kennis van bepaalde symboliek maakt dat ik de diepere betekenis van de symboliek van, met name portretten en stillevens, deze werken onvoldoende kan duiden. Dit dien ik verder te ontwikkelen. Lezingen hierover bijwonen, maar vooral ook erover lezen (dat is voor mij toch het prettigst) maakt dat ik mij hiertoe verder kan verdiepen. Een beeldend werk en een museumbezoek kan voor mij, daar ben ik inmiddels achter, op meerdere manieren waardevol zijn mits ik de mogelijkheid zie om mij op een wijze te verhouden tot de plek, de werken en/of het bezoek waarmee ik er ben.

Concluderend

Dit persoonlijke onderzoek naar mijn persoonlijke connectie met beeldende kunst was voor mij een passende activiteit, omdat ik hiermee in de breedte een kunsteducator geworden ben die voor zichzelf (en anderen) een beeld op meerdere manieren kan benaderen. Daarnaast bemerk ik dat mijn persoonlijke signatuur (die vooral in bijlage 4 naar voren komt) zich kenmerkt door een overzicht te geven van mijn onderzoek vanuit diverse invalshoeken, maar deze met teksten te ondersteunen met meer poëtische intermezzo's (ondersteund door beeld). Deze poëtische intermezzo's geven voor mij nog meer het onderliggende denkproces en de handeling weer dan een beeld kan doen. Dit is in lijn met Thijs Lijster (2019) die opmerkt in *Kijken, proeven, denken* dat poëzie makkelijker een handeling beschrijft dan een 2d-werk.

De connectie met mijn meesterproef was vooral voelbaar bij een bron als *Visual Thinking Strategies* (Yenawine, 2020), maar al gauw werd het een meer persoonlijk onderzoek. Hierdoor ben ik niet alleen bevoegd om CKV-algemeen te geven, wat ik al was, maar voel ik mij ook daadwerkelijk meer bekwaam. Tevens zie ik mogelijkheden om vanuit beeld, maar vooral ook het proces om tot beeld te komen, (onderzoeks)processen in toekomstige nieuwe contexten te benaderen en extra laag te geven.

BRONNENLIJST

(gebruikt in dit document, de bijlagen en in bestanden waarnaar is verwezen)

- Van Balen, G. & Veldhuizen, N. (Host). (2020-2021). Dat kan m'n kleine nichtje ook [podcast]. NPO radio 1. Geraadpleegd op 27 mei 2022, van <https://www.nporadio1.nl/podcasts/dat-kan-mn-kleine-nichtje-ook>
- Betaalbare kunst. (2018, 19 maart). De betekenissen van symbolen in schilderijen. Betaalbarekunst.nl. Geraadpleegd op 27 mei 2022, van <https://www.betalbarekunst.nl/kunstnieuws/symbolen-schilderijen/>
- Carr-Gomm, S. (2011). Symboliek In De Westerse Kunst. Librero.
- Csikszentmihalyi, M. (2013). Creativity. HarperCollins.
- Falk, J. H. (2016). Identity and the Museum Visitor Experience. Taylor & Francis.
- ICOM. (2021, 1 september). Museum definition. International council of Museums. Geraadpleegd op 28 oktober 2021, van <https://icom.museum/en/resources/standards-guidelines/museum-definition/>
- Lijster, T. (2019). Kijken, proeven, denken. De Bezige Bij.
- Mister Motley. (2017, 26 maart). Kunst is Lang – Sam Dillemans [Video]. Geraadpleegd op 22 april 2022, van YouTube. <https://www.youtube.com/watch?v=snH178LiupI>
- Van Onna, J. & Jacobse, A. (2021). Laat maar zien. Noordhoff.
- De Ruiter, M. (2021). Kijk als een kunstenaar. J.M. Meulenhoff.
- Schasfoort, B. (2020). Beeldonderwijs en didactiek. Noordhoff.
- Schön, D. A. (1984). The Reflective Practitioner. Basic Books.
- Simon, N. (2016). The Art of Relevance. Museum 2.0.
- Yenawine, P. (2020). Visual Thinking Strategies. SWP.

BIJLAGE 1 - REFLECTIE OP INDICATOREN

I. Artistiek vermogen:

De HBO master kunsteducatie geeft vanuit een eigen en eigenzinnige visie vorm aan interdisciplinaire artistieke processen en plaatst deze in actuele kunsteducatieve contexten.

De HBO master kunsteducatie:

- a. toont een eigen signatuur in zijn kunsteducatieve professie, producerend, beschouwend en reflectief**
- b. toont expertise in het creatieve, interdisciplinaire proces in een brede educatieve, sociale en artistieke context**
- c. geeft sturing aan artistieke en kunsteducatieve processen, waarbij hij inventief kan schakelen tussen verschillende rollen.**
- d. neemt actief deel aan het actuele artistiek-educatieve discours, levert originele bijdragen aan dat discours en ontleent daarbij inzichten uit andere disciplines.**

Een eigen signatuur hebben, zoals een kunstenaar is niet iets wat ik nu al heb of kan. De Ruiter (2021) heeft het over thema's die bij kunstenaars veelal terugkomen. Als ik kijk naar mijn eigen werk als theatermaker vind ik maatschappelijk engagement een thema dat vaak terugkomt, weliswaar lichtvoetig gebracht. Maar kijkend naar de beeldende werken die ik zelf heb gemaakt met houtskool afgelopen jaar kan ik niet een specifiek thema ontdekken. Opvallend is dat ik veelal natuur of planten teken, maar dat is omdat ik het vanuit mijn raam kan zien. Wel herken ik dat ik elementen teken die ik direct kan zien, maar daar iets mee wil doen om het uit de context te halen. Zo verschijnt met regelmaat een mannetje (meneer Walnoot) op de tekeningen. In de techniek met houtskool ben ik nog te veel zoekende om van een eigen signatuur te spreken. Producerend weet ik in de vrije ruimte een eigen signatuur te onderzoeken, door alles wat ik maak zelf te voorzien van geluid, tekeningen en vormgeving. Ik wil dit niet uitbesteden. Het valt mij op dat ik in vormgeving kies voor strakkere abstracte vormen. Reflectief heb ik mijzelf wel echt opnieuw gevonden in MKE. Ik heb ontdekt mijn observaties en ideeën te toetsen of te valideren aan bestaande bronnen. Dat vind ik van een grote meerwaarde. Kijkend naar mijn eigen zoektocht naar het belang van museumbezoeken, dan ben ik erachter gekomen dat ik het belangrijk vind om de ingang tot een werk te kunnen vinden. Ingemarie Sam (persoonlijke communicatie, 21 mei 2022) noemde in haar presentatie op de artistic research day een aantal ingangen om kunst te beschouwen: kijken naar de expressie van de kunstenaar, naar het kunsthistorisch perspectief, de wijze waarop iets of wat is nagebootst, de formele aspecten, het sociale of historische engagement, de esthetiek of de beleving van de bezoeker. Voordat ik dit persoonlijke onderzoek begon kon ik vooral vanuit mijn eigen beleving en het sociale engagement mij verhouden tot beeldend werk. Na dit onderzoek heb ik meer ingangen en bekijk ik letterlijk sommige schilderijen van meerdere kanten om ook de expressie van de kunstenaar te beschouwen. Als ik kritisch ben op mijn eigen signatuur en behoefte in beeldend werk, dan kan ik stellen dat ik een behoefte heb aan uitleg, aan taal, aan cognitie. Ik ben een denker. Slechts een enkele keer begin ik vanuit gevoel, maar veelal begin ik vanuit het denken mij te verhouden tot beeldend werk. Zelfs als ik zelf iets maak gaat het denken voorafgaand aan het handelen. Ook toen ik mee ging doen bij het maken van beeldend werk vanuit muziek, dacht ik toch eerst na wat ik met materiaal zou kunnen doen. Dit betekent niet dat ik niet onderzoek door te doen, maar dit betekent dat het denken zich beweegt tussen mijn handelen en doen. De bronnen die ik heb bestudeerd over museumbezoeken (Simon, 2016; Falk, 2016; De Ruiter, 2021; Nina Simon, persoonlijke communicatie, 28 oktober 2021; Carr-gomm, 2011; Van Balen & Veldhuizen, 2020-2021; Yenawine, 2020) leverde mij op dat er diverse wijzen zijn waarop een museumbezoek betekenisvol voor mij of voor andere publiek kunnen zijn. Zelfs de museumshop, de mensen waarmee het museum wordt bezocht of het museumcafé kunnen aan deze waardevolle beleving bijdragen. En ja, ik moet bekennen dat ik mijzelf op deze, toch ook waardevolle beleving, heb betrapt. Uiteindelijk onderzocht ik hoe ik mij tot beeldend werk kon verhouden en kwam erachter dat ik, zoals Simon (2016) stelt, ingangen moet vinden in het werk. Dit vraagt van mij op divergerende wijze een werk te bekijken. Ik merkte dat ik dit ging doen in het Kröller-Müller museum. Kijken naar het terras bij nacht van Van Gogh merkte ik dat ik letterlijk het kunstwerk en de belevingen van anderen en mij eigen beleving ging bekijken. Vele bezoekers staan voor het schilderij en maken een foto met de smartphone, maar als je aan de zijkant van het werk gaat staat dan zie je de mogelijkheden van de verf die de schilder heeft gebruikt. Door De Ruiter (2021), Carr-gomm (2011) en Van Balen en Voorthuizen (2020-2021) ben ik gaan inzien dat ik op deze wijzen ook naar het werk kan kijken. Zo spraken in het Kröller-Müller diverse werken mij, omdat ik het proces achter het werk kon duiden of herkennen vanuit de literatuur. Veel blijven lezen en mij ertoe verhouden geeft dus inzicht in de diverse maakprocessen van een werk. Wanneer ik die niet weet kan ik mij altijd nog verhouden door middel van visual thinking strategies (Yenawine, 2020).

Naast de beeldende kunst heb ik mij kort verdiept in het filmische werk van Wes Anderson en ontdekte hierin in werkwijze en keuzes overlap met beeldend werken. Dit gaf mij inzichten in de keuzes voor kleurgebruik of de plaatsing van de figuren.

Uiteindelijk kan ik deze diverse manieren mij verhouden. Mijn lessen Nederlandse gebarentaal die ik ook dit jaar heb gevolgd leveren mij zelfs op dat ik deze inzichten in een bredere sociale context kan toepassen. Dit zal ik ook zeker doen, want één van de zaken die ik zal willen uitzoeken is om VTS bij de doelgroep te introduceren ten behoeve van de woordenschatontwikkeling.

Door zelf te gaan maken met houtskool tijdens de vrije ruimte moest ik gaan onderzoeken wat ik met het materiaal kon. Hier ben ik over gaan lezen in Beeldonderwijs en didactiek (Schasfoort, 2020) en Laat maar zien (Onna & Jacobse, 2021). Daarnaast heb ik gesproken met opleidingsdocent beeldend Carlijn Renders en heb bij haar in twee lessen met de studenten meegedaan om te onderzoeken. Hier ben ik al in verschillende rollen aan de slag geweest. Door zelf ook steeds iets te maken (met houtskool) en op het gemaakte werk en het proces te reflecteren kwam ik in verschillende rollen terecht. Uiteindelijk kon ik, dat merkte ik zeker bij mij museumbezoek in het Kröller-Müller (Bezoek: 2 mei 2022) kon in mijn medebezoeker vertellen over werken en de achtergrond. Ik herkende notabene van afstand werken van schilders doordat ik er in de podcast (Van Balen & Voorthuizen, 2020-2021) over het gehoord. Ik was hier dus even 'de gids' voor mijn medebezoeker. En ik was stiekem trots op het feit dat ik dit kon.

Door deel te nemen aan research days en MeetME@ avonden laat ik zien dat ik actief deelneem. Van al deze avonden en dagen heb ik een verslag gemaakt om mijn inzichten te borgen. Het actuele-educatieve discours, als ik daar allereerst vanuit het thema inclusie op zou kunnen reageren dan valt het mij op dat ik door de lessen kunstgeschiedenis in MKE1 nog altijd anders naar werk kijk. Ander werk valt mij op en ik stel er vragen over. Dit blijft een waardevolle exercitie en ik kan daarmee beeldend werk tot het historische of maatschappelijke debat verhouden. Dit vind ik ook een heerlijke ingang om werk te bekijken.

Daarnaast is participatie of de mogelijk bijdrage van bezoekers een actueel thema. Op de ICOM in 2021 sprak Nina Simon (persoonlijke communicatie, 28 oktober 2021) hieronder. Zij gaf aan dat een mogelijke betrokken groep iets overeenkomstig deelt, zoals plaats, identiteit of affiniteit. Zij geeft aan dat het de taak van educator is om het publiek te laten onderzoeken of de kunstvorm voor hen geschikt is. Mij valt op dat deze wijze van betrokkenheid die musea creëren vooral gericht is op kinderen. Daarvoor zijn veel activiteiten te vinden waarbij er een bijdrage kan worden geleverd. Bij de kunsthall (bezoek: 8 augustus 2021) was hiervoor zelfs een hele hal ingericht. Ondanks dat de mogelijkheden bij dit bezoek groot waren, waren er dan weer weinig tot geen mensen aan de slag. Het was niet uitnodigend. Een benadering vanuit de beleving, zoals het spoorwegmuseum (bezoek: 17 juli 2021), maritiem museum (bezoek: 2 oktober 2021) en het Archeon (bezoek: 3 augustus 2021) lijkt meer mensen aan te spreken. Het zorgt, mijns inziens, voor meer mogelijkheden om het publiek te motiveren om deel te nemen. Enigszins is dit in lijn met wat Falk (2016) ook stelt. Beleving kan een onderdeel zijn van de participatie. Als is dat niet wat Simon (persoonlijke communicatie, 28 oktober 2021) onder participatie laat vallen.

Kijkend naar de actuele museumdefinitie (ICOM, 2021) kon ik overigens bij alle bezoeken duiden en instemmen dat de musea terecht de titel museum voeren. Ook de musea die ik daar in eerste instantie (Trompenburg arboretum) niet onder vond vallen. Uiteindelijk bleek kijkend naar de definitie dat ze toch echt aan alle punten voldoen. En ook bemerkte ik dat ik actuele discussies over kolonialisme en exotische uitspatting binnen een rariteitenkabinet ook beste zou kunnen voeren over een dergelijke botanische tuin als Trompenburg Arboretum.

II. Onderzoekend vermogen:

De HBO-master Kunsteducatie ontwerpt en verricht op een methodologisch verantwoorde wijze praktijkgericht onderzoek en kan de resultaten ervan rapporteren, kritisch evalueren en communiceren.

De HBO master kunsteducatie:

- a. operationaliseert voor de kunsteducatieve praktijk relevante onderzoeksvragen**
- b. beoordeelt en analyseert kritisch nationale en internationale bronnen en onderzoeksresultaten op het terrein van kunst en educatie en relateert deze aan eigen onderzoek.**
- c. verzamelt, analyseert en interpreteert data op een systematische manier en trekt op grond hiervan conclusies**
- d. communiceert helder zijn onderzoeksresultaten aan relevante publieksgroepen en levert hi-ermee een bijdrage aan het vakgebied.**

Deze vraag is in eerste instantie in mijn studie het meest relevant gebleken tijdens de meesterproef. Daar heb ik een relevante vraag uit het werkveld onderzocht en er een mogelijk ontwerp voor gemaakt. Binnen de vrije studieruimte heb ik vooral een persoonlijk relevante vraag gesteld die uiteindelijk ook binnen toekomstige werkcontexten weer impact kan hebben. Zo kan ik VTS (Yenawine, 2020) goed inzetten of er kennis

mee laten maken ten behoeve van woordenschatontwikkeling.

Mijn persoonlijke onderzoek in de vrije ruimte naar hoe ik connectie kan maken met beeldend werk en dan vooral plat werk heb ik gerelateerd aan diverse bronnen (bronnenlijst). Soms ging ik inductief te werk en eerlijkheid gebied mij te zeggen dat dat mij meer overkwam. Dat komt omdat niet alle musea de informatie of werken voorhanden hadden die ik op dat moment las of beluisterde. Naarmate mijn vrije ruimte vorderde kon ik meer deductief aan de slag. Zo beschrijf ik dat als ik het heb over mijn bezoek aan Kröller-Müller. Ik merkte dat ik voldoende kennis bezat om zelf een aantal werken en keuzes te duiden. Of om als bezoeker zelf keuzes te maken om een werk op een bepaalde wijze te bekijken.

Systematisch verzamelen van onderzoeksdata is geen lineair pad naar eindconclusies. Zo heb ik dat reeds ervaren en beschreven in mijn meesterproef. Toch zat er in het persoonlijke onderzoek binnen de vrije studieruimte wel een systematiek. Ik verzamelde praktijkdata (mijn museumbezoeken die ik verwerkte in verslagen, mijn eigen ontwikkeling om zelf te produceren), ik las literatuur en beluisterde bronnen (interview met Sam Disselman en een podcastserie (Van Balen en Veldhuizen, 2020–2021) en zo had ik vanuit diverse bronnen inzichten in mijn persoonlijke leervraag. Als een trechter werd de leervraag specifiek (van een zoektocht naar betekenisvolle museumbezoeken naar een zoektocht hoe ik connectie maak met beeldend plat werk) en de antwoorden of suggesties hiertoe verzamelde zich.

De enige relevantie doelgroep voor het onderzoek van mijn vrije studieruimte ben ik zelf. Ik heb dan ook het logboek over mijn museumbezoeken vooral voor mezelf bijgehouden. Zo nu en dan spreek ik erover met anderen, maar dat is meer de wil om het te delen dan dat het noodzakelijk is. Dit in tegenstelling tot de meesterproef.

III. Kunst pedagogisch en –didactisch vermogen:

De HBO master kunsteducatie initieert, ontwerpt, stuurt en evalueert kunsteducatieve processen en producten vanuit een eigen visie op kunst én educatie en realiseert deze in een actuele context.

De HBO master kunsteducatie:

- a. signaleert en bestudeert nieuwe inzichten in het pedagogische domein, experimenteert met toepassingen hiervan en levert bijdragen aan de innovatie van de eigen beroepscontext.**
- b. vertaalt zijn kennis en inzichten uit diverse theorieën en kennisgebieden naar passende, actuele didactiek voor vertrouwde en nieuwe doelgroepen**
- c. positioneert zijn kennis over discipline overstijgende of interdisciplinaire processen in actuele beroepscontexten**
- d. laat de eigen visie, theoretische inzichten en beroepsethiek leidend zijn in zijn beleid.**

Het bezoek aan Escher in 't Paleis (bezoek: 13 oktober 2021) gaf de meeste nieuwe inzichten die ook direct aansluiten bij het pedagogische domein. De rondleiding die ik daar volgde was een samenwerking tussen de educatieafdelingen van Escher in 't Paleis en Het Nationaal Theater. Beide gidsen namen een rol op zich, die van chaos en orde. Zo namen ze ons mee door de thematiek en liet ons als bezoeker betekenis maken en Escher ervaren. Sterk vond ik de filosofische inslag van dit bezoek. Zo diepgaand en stevig heb ik het niet bij andere musea gezien. Meestal was het een do-it-yourself ervaring. Zoals in het Maritiem museum (2 oktober 2021) waar ik door gamification elementen, die ik later herkende in de lezing van Bruno Setola (MeetME@MKE), werd meegenomen in containers en zo ervaarde hoe het is om een druggrimeel te zijn. Ik signaleer dat de beleving een steeds grotere rol bij een museumbezoek krijgt en dat hiermee een breder publiek toegang tot het museum krijgt. Hierbij voorzie ik een gevaar en dat is namelijk dat uiteindelijk, zoals ik mooi omschreven las in Kijk als een kunstenaar (De Ruiter, 2021) uiteindelijk de passie wel wordt overgedragen, maar niet het ambacht. Of zoals ik zou aanvullen: het inzicht in het ambacht. Ik zou dus ten alle tijden pleiten voor zowel de ontwikkeling van kennis en vaardigheid en de meer poëtische ontwikkeling van de passie of de verbeelding. Want, naar mijn inzicht, kunnen beiden niet zo zonder elkaar tot ontwikkeling komen.

IV. Cultureel ondernemend vermogen:

De HBO master kunsteducatie geeft op een ondernemende wijze richting aan zijn professioneel handelen en geeft blijk van leiderschap onderbouwd door een sociaal-maatschappelijk en ethisch engagement.

De HBO master kunsteducatie:

- a. anticipeert op nieuwe ontwikkelingen en vragen in het kunsteducatieve veld en vertaalt deze in nieuwe producten en markten**
- b. onderhoudt actief zijn professioneel netwerk en treedt op als intermediair tussen personen en instellingen uit kunst, onderwijs en maatschappelijke stakeholders**
- c. communiceert, overlegt en onderhandelt over organisatorische, financieel- economische en inhoudelijk aspecten van de beroepspraktijk en kan daarbij een vakgroep, school, organisatie of instelling representeren**
- d. toont leiderschapskwaliteiten binnen zijn eigen organisatie en in het aansturen van derden**

e. draagt bij aan het debat met betrekking tot de economische meerwaarde en waardeketen van het kunsteducatieve werkveld.

De vraag om mijn inzichten te vertalen in nieuwe producten en markten kan ik direct beantwoorden. Na de studie zal ik starten als teamleider in het VSO (cluster 2) en omdat taalontwikkeling belangrijk is wil ik in ieder geval het personeel kennis laten maken met VTS (Yenawine, 2020). Nieuwe ontwikkelingen die ik verder signaleerde zijn de toenemende toevoegingen van meer belevingsgerichte ervaringen bij een museumbezoek. Bij beeldende kunstmusea wordt dit minder geprobeerd (behalve dus bij Escher in 't paleis). Ik denk dat hier een mogelijk toekomstig perspectief ligt wanneer we durven buiten de gebaande kader te denken en te bewegen. Voorafgaand aan en naar aanleiding van het bezoek aan Escher in 't Paleis heb ik contact gehad met de educatieafdeling van Het Nationaal Theater. Vanuit hier zijn ook weer activiteiten voor de pabo-studenten verzorgd. Voor mij toekomstige functie ben ik met diverse organisaties al aan het kijken naar de mogelijkheden. Dit vraagt om leiderschapskwaliteiten om vanuit de schoolvisie en beleidsmatige keuzes ook de kunst binnen heb onderwijs de verdiepende kwaliteit te geven. Deze kwaliteiten heb ik mede als voorzitter van de OC en kritisch lid van de GOC kunnen ontwikkelen. Ik ben kritisch naar beleidsdocumenten gaan kijken en geadviseerd deze bij te stellen wanneer nodig, ik heb een reglement voor vergaderingen opgesteld voor de OC en als kritisch lid van de GOC heb ik het nut en de functie ervan bevraagd. Ondanks dat het merendeel van bovenstaande indicatoren niet onder de vrije ruimte vallen heb ik dus in de ruimte naast de vrije ruimte hierin mij wel ontwikkeld.

V. Vermogen tot kritische reflectie

De HBO-Master Kunsteducatie toont een zelfstandig lerende en kritisch reflecterende houding, waarbij hij zich bewust verhoudt tot artistieke en (kunst)pedagogische visies enerzijds en complexe maatschappelijke en ethische vraagstukken anderzijds.

De HBO master kunsteducatie:

- a. geeft zelf gericht sturing aan zijn (life-long) leerproces**
- b. analyseert en evalueert kritisch zijn professioneel handelen in verschillende rollen en contexten**
- c. onderbouwt zijn visie op kunsteducatie en scherpt deze aan in een voortdurend proces van nieuwe kennisverwerving, nationaal en internationaal**
- d. beoordeelt kritisch zijn brede discipline-overstijgende kennis van theorieën, kernconcepten en werkwijzen op mogelijke originele toepassingen in de beroepspraktijk.**

Dat ik zelf gericht sturing geef binnen de vrije ruimte blijkt al uit het feit dat ik een vraag stel die voor mij relevant is. Een museumbezoek ervaarde ik niet altijd als waardevol, maar door de vraag te stellen en deze aan de hand van inzichten, ervaringen, literatuur en gesprekken de vraag bij te stellen en te verdiepen stuur ik mijn eigen leerproces. Ik had graag meer tijd gehad voor meer diepgang. Zo had ik dan uiteindelijk graag minstens 20 elementen van symboliek herkent, zoals omschreven door Carr-Gomm (2011). Dit is iets waarmee ik nu zelf verder ga. Uiteindelijk ben ik dus, door mijn vraag en inzichten te filteren, tot meer diepgang richting mij leervraag en potentiële ontwikkeling gekomen.

De inzichten over de symboliek stoppen voor mij niet bij de beeldende kunst, want interessant genoeg zie ik ook in mijn nieuwe rol als teamleider in het VSO ruimte voor symboliek om daarmee te inspireren en vragen te stellen. Tegelijkertijd, maar misschien ga ik dan te kort door de bocht, zie ik soms binnen de Nederlandse gebarentaal ook gebaren die symbool staan voor een grotere betekenis dan het woord alleen. Deze gedachte zou ik in de toekomst verder kunnen ontwikkelen en onderzoeken.

BIJLAGE 2 -

URENVERANTWOORDING VRIJE RUIMTE

Op <http://www.sandervandenbrink.nu/mke-2-leergemeenschap-vrije-ruimte/#uren> is onderstaande PDF te vinden

Uit deze verantwoording blijkt dat aan de leervraag passend bij de vrije ruimte ongeveer 140 uur is besteed.

- Verantwoording uren

The image shows a large, dense table with many rows and columns, mostly highlighted in yellow. It appears to be a detailed log of hours spent on various tasks. The table is framed by a black border and contains a mix of text and numbers. Some cells are highlighted in green at the bottom right.

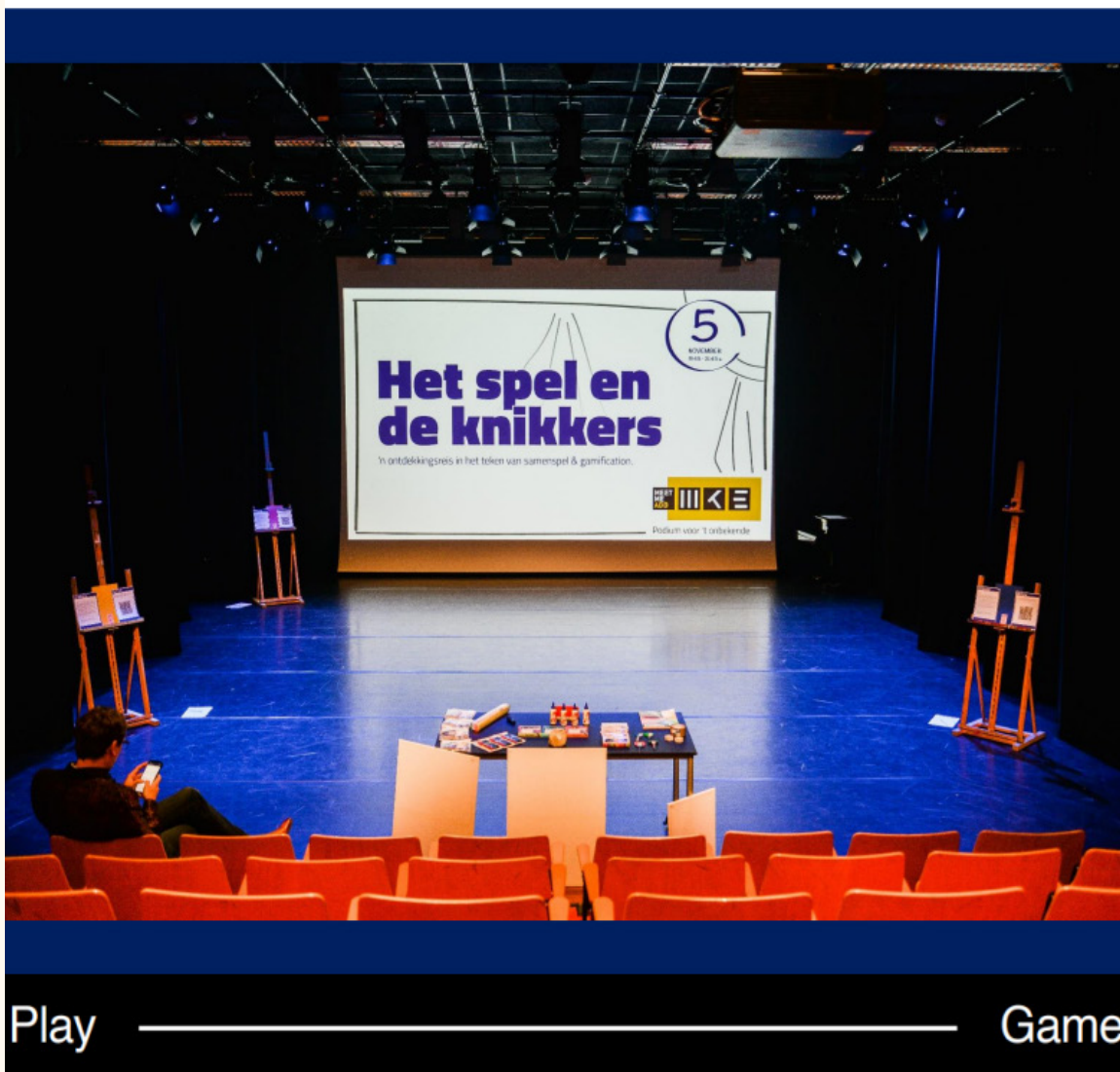
BIJLAGE 3 - REFLECTIE OP MEETME@MKE

Op <http://www.sandervandenbrink.nu/kunsteducatieve-context/#meetis> onderstaande PDF te vinden

In deze PDF is een uitgebreide reflectie van de organisatie van de MEETME@MKE-avond op 5 november 2021 te lezen. Daarnaast is er een beknopte reflectie op de deelname aan de avonden georganiseerd door anderen te lezen.

Reflectie en procesbeschrijving van MEETMEADD MKE

Naam: Sander van den Brink

BIJLAGE 4 -

UITGEBREIDE REFLECTIE VRIJE STUDIERUIMTE

Op <http://www.sandervandenbrink.nl/mke-2-leergemeenschap-vrije-ruimte/#uitwerkingvri> is onderstaande PDF te

In deze PDF is een uitgebreide reflectie te lezen op de vrije studieruimte en de ontwikkeling van de leervraag.

STUDENTNUMMER: 2050485	NAAM: SANDER VAN DEN BRINK
KRAAK WAT IK ZIE	
VRIJE RUIMTE FORTYS MASTER KUNSTEDUCATIE & PORTOLIO FORTYS MASTER KUNSTEDUCATIE	REFLECTIE OP DE MASTER KUNSTEDUCATIE
	

